

22.05.2023

Asia/14

§ 334

Lausunto tarkastuslautakunnalle vuoden 2022 arviointikertomuksesta

HEL 2022-006175 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa tarkastuslautakunnalle vuoden 2022 arviointikertomuksen suosituksista seuraavan lausunnon:

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi

Tarkastuslautakunta on esittänyt oman arvionsa siitä, ovatko talousarviossa asetetut sitovat toiminnan tavoitteet ja niiden toteutumista kuvaavat mittarit toteutuneet. Kahden mittarin toteutumista ei tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan voitu arvioida, koska terveysasemien hoitotakuun mittareille ei ollut asetettu tavoitearvoja talousarviossa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali- ja terveystoimialan tulee

- asettaa sitovien toiminnan tavoitteiden mittarit siten, että myös niiden tavoitearvot kuvataan talousarviossa.

rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara) tulee

- jatkossa varmistaa henkilöstön sitoutuminen sitovien toiminnan tavoitteiden toteuttamiseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialojen ja liikelaitosten tulee noudattaa talousarvioehdotuksia laatiessaan talousarvion valmisteluohjeita sekä kaupunginhallituksen hyväksymiä talousarvion laatimisohteja. Ohjeissa on esitetty sitovilta toiminnan tavoitteilta sekä niiden toteutumisesta kuvaavilta mittareilta edellytettävät ominaisuudet.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialojen ja liikelaitosten tulee laatia talousarvioehdotustensa sitovat toiminnan tavoitteet siten, että niiden toteutuminen riippuu toimialojen ja liikelaitosten henkilöstön omista toimenpiteistä ja sitouttaa henkilöstönsä näiden toimenpiteiden toteuttamiseen.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosasto on aloittanut keväällä 2023 yhteistyössä toimialojen ja liikelaitosten kanssa talousarvion toiminnan tavoitteiden ja mittarien asettamisen sekä seurannan kehittämisprosessin. Tavoitteena on, että

talousarvion 2024 kaikki toiminnan tavoitteet ja mittarit noudattaisivat uusittuja kaupunkiyhteisiä periaatteita, jotka on annettu vuoden 2024 talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2024–2026 teknisissä valmisteluohjeissa. Näin parannetaan toiminnan vaikuttavuutta ja kaupunkistrategian toimeenpanoa.

Toiminnan tavoitteiden kehittämisen tueksi toimialojen ja kanslian talousarviotavoitteiden valmistelijoille on järjestetty kaupunkiyhteinen toiminnan tavoitteiden ja mittareiden vaikuttavuuden kehittämisen koulutus (vaikuttavuuskoulutus).

Konsernille asetetut tavoitteet

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kaupunginvaltuusto ei ole enää vuoden 2022 talousarviosta alkaen käytännössä asettanut toiminnan tavoitteita tytäryhteisöille, ja pitää puutteena sitä, että Helen Oy:llä ei ole ollut kaupungin laatimaa omistajastrategiaa kahdeksan ensimmäisen toimintavuoden aikana.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian tulee

- osana kaupungin talousarviota valmistella merkittävimmille tytäryhteisöille asetettavia, kaupunginvaltuustolle raportoitavia tavoitteita. Nämä voivat olla valikoituja omistajastrategioiden mukaisia tavoitteita, kuitenkin siten, että mittareille asetetaan tavoitetasot, joiden perusteella tavoitteen toteutumista on mahdollista arvioida.
- varmistaa, että uusille tytäryhteisöille määritellään omistajastrategia viipymättä, ja että olemassa olevien tytäryhteisöjen omistajastrategiat pidetään ajan tasalla.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin menettely tavoitteiden asettamisessa tytäryhteisöille on kaupunginkanslian oikeuspalveluiden toteamalla tavalla lain sekä kaupungin hallintosäännön ja konserniohjeen mukainen.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaan kaupunginhallitus päättää kaupungin tytäryhteisöjen omistajastrategioista. Niissä määritetään keskipitkällä aikavälillä yhteisön tehtävä, kehittämislinjaukset, hallituksen osaamisvaatimukset sekä keskeiset tavoitteet ja niiden avainmittarit. Tämän toimintatavan tarkoituksena on kunkin tytäryhteisön pitkäjänteinen toiminnan kehittäminen sekä näin kaupungin omistaja-arvon kasvattaminen.

Talousarviossa esitetään omistajastrategioissa asetettuja tavoitteita niiden tytäryhteisöjen osalta, jotka saavat kaupungilta avustusta, myy-

vät kaupungille merkittävässä määrin palveluita ja/tai ovat strategisesti tai toiminnan laajuuden kannalta merkittäviä tytäryhteisöjä. Tavoitteiden toteutumista ja yhteisöjen etenemistä tavoitteilla osoitettuun haluttuun kehityssuuntaan seurataan säännöllisesti osana tytäryhteisöjen raportointia ja muuta seurantaa. Tuloksista raportoidaan konsernijaostolle ainakin yhteisöraporttien yhteydessä 1–2 kertaa vuodessa. Jos mittarit osoittavat, että kehitys ei jonkun tytäryhteisön osalta ole tavoitteiden suuntaista, asiaan puututaan tarpeen mukaan konserniohjauksen keinoin.

Konserniohjeen mukaan kaupungin tytäryhteisön tulee ottaa toiminnassaan huomioon yhteisökohtaisessa omistajastrategiassa määritelty omistajatahto ja tavoitteet, kaupunkistrategia sekä kaupunkikonsernin kokonaisuus. Näiden pohjalta tytäryhteisön hallitus määrittelee itse yhteisön toiminnallisen strategian, tavoitteet ja mittarit sekä myös tavoitemittareiden vuotuiset tavoitetasot. Tämä on osa kunkin tytäryhteisön toiminnan operatiivista järjestämistä ja seuraamista, mikä kuuluu yhteisön hallituksen vastuulle osakeyhtiö-/säätölain mukaisesti. Toimialoille ja liikelaitoksille, jotka ovat juridisesti osa emokaupunkia, asetetaan talousarviossa yksityiskohtaiset vuosittaiset tavoitteet ja tavoitetasot. Sen sijaan tytäryhteisöt ovat kaupungista erillisiä juridisia oikeushenkilöitä, joiden hallintoelinten tulee vastata sovellettavan yhteisöainsäädännön mukaisesti yhteisön operatiivisen toiminnan järjestämisestä. Näin ollen myös omistajastrategisten tavoitteiden avainmittareiden vuotuisen tavoitetasojen asettaminen kuuluu yhtiön hallitukselle.

Omistajastrategisten pidemmän aikavälin tavoitteiden saavuttamisen seurannan tehostamiseksi tarkoituksena on konserniohjauksessa kehittää avainmittareiden vuotuisen tulosten seurantaa ja raportointia osana konsernijaostolle annettavia yhteisöraportteja ja kaupunginvaltuuston käsittelemää kaupungin tilinpäätöstä. Seurannan kehittämisessä olennaista on parantaa pitkän aikavälin tavoitteiden toteutumiseen johtavan kehityksen arviointia esimerkiksi vertaamalla avainmittareiden vuotuisia tuloksia.

Kaupungin omistajapoliittisista linjauksista luovuttiin vuonna 2021, kun silloisille kaupungin tytäryhteisöille vahvistettiin uuden mallin mukaiset yhteisökohtaiset omistajastrategiat. Näitä päivitettiin keväällä 2023.

Uusille, vuoden 2021 jälkeen perustetuille kaupungin tytäryhteisölle on vahvistettu omistajastrategia yhteisön perustamisen yhteydessä, ja näin toimitaan myös jatkossa. Lisäksi olemassa olevien tytäryhteisöjen omistajastrategioita päivitetään tarvittaessa esimerkiksi toimintaympäristön olennaisten muutosten tai muiden vastaavien syiden perusteella.

Helen Oy:n osalta yhtiön perustamisen jälkeen voimassa ovat olleet kaupungin omistajapoliittiset linjaukset ja kaupunginvaltuuston päättä-
mä kehitysohjelma, jotka ovat osaltaan linjanneet ja osoittaneet kau-
pungin omistajatahtoa. Yhtiölle ei vahvistettu vielä vuonna 2021 uuden
mallista omistajastrategiaa silloin käynnissä olleen Helsinki Energy
Challenge -kilpailun sekä sitä seuranneen kaupungin lämmityksen tie-
kartta -työn johdosta. Näiden päättymisen jälkeen Helen Oy:n omista-
jastrategia vahvistettiin helmikuussa 2023 muiden tytäryhteisöjen omis-
tajastrategioiden päivityksen yhteydessä.

Henkilöstö- ja palkkahallintojärjestelmä Sarastian käyttöönotto

Henkilöstö- ja palkkahallintojärjestelmä Sarastian käyttöönotossa epä-
onnistuttiin usealla eri osa-alueella.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian tulee

- varmistaa, että kaupunkitasoisten hankkeiden johtamisvastuu on selvästi osoitettu yhdelle päävastuulliselle johtajalle.
- panostaa kaupunkitasoisten uudistusten yhteydessä muutosjohta-
miseen koko organisaatiossa.
- panostaa kaupungin kaikki henkilöstöryhmät tavoittavaan sisäiseen
viestintään.
- panostaa ulkoiseen viestintään tilanteissa, joissa mahdollinen mai-
nehaitta tunnistetaan.

kaupunginkanslian ja Taloushallintopalveluliikelaitoksen (Talpa) tulee

- kehittää henkilöstö- ja taloushallinnon prosesseja siten, että palkka-
virheiden määrä saadaan mahdollisimman pieneksi.

Tarkastuslautakunta on todennut joukon kehittämis- ja muutostarpeita,
joiden tarkoituksena on vastata henkilöstö- ja palkkahallintojärjestel-
män käyttöönotossa esiintyneisiin merkittäviin virheisiin ja suuriin vai-
keuksiin.

Näihin lautakunnan toteamiin tarpeisiin vastataan täysimääräisesti.

Kaikissa uusissa kaupunkitasoisissa hankkeissa nimetään yksi päävas-
tuullinen johtaja, jolle varataan myös riittävästi aikaa hoitaa tehtävänsä,
tarvittaessa sijaisjärjestelyin. Hankkeen päävastuu kattaa niin toimival-
lan, tulosvastuun kuin etukäteen varatut riittävät (ajankäytölliset, talou-
delliset, osaamiseen liittyvät) resurssit siihen, että hanke on mahdollista
saattaa menestyksellä loppuun. Kaupunkitasoiset uudistukset suunnit-
tellaan ja toteutetaan ensisijaisesti toiminnan, käytäntöjen ja työskente-

lytapojen uudistuksina, joissa ensin muodostetaan kaupunkiyhteinen uudistuksen tavoitetila. Tavoitetilat toimivat muutoshankkeiden perustana niin, että hankkeissa keskitytään nykyistä enemmän muutosjohtamiseen ja muutoksen aikaansaamiseen kaupungin toiminnassa. Muutokset vaativat myös järjestelmätukea, järjestelmänäkökulman ei kuitenkaan yleensä tule olla hankkeen ensisijainen näkökulma. Suunnittelu edellyttää yhteistä keskustelua ja yhteisvalmistelua, jotta kaikki näkökulmat tulevat huomioiduiksi. Hankkeiden viestintäsuunnitelmat ja viestinnän resurssit, samoin kuin hankejohton ja koko kaupungin johdon panostukset viestintään toteutetaan lautakunnan asettaman tavoitetilan mukaisiksi.

Myös tällä hetkellä vireillä olevissa kaupunkitasoisissa hankkeissa tehdään toimenpiteet sen varmistamiseksi, että hankkeissa toimitaan tarkastuslautakunnan toteamalla tavalla.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että kaupunginkanslian tulee varmistaa, että kaupunkitasoisten hankkeiden johtamisvastuu on selvästi osoitettu yhdelle päävastuulliselle johtajalle. Tämä on ilmeinen johtopäätös Sarastian käyttönotossa ilmenneistä ongelmista. Palkanlaskennan tilanteen vakauttamiseksi käynnistetyn vakauttamishankkeen väliarviossa on suositeltu, että palkanlaskennan tilanteen ja yhä keskeneräisen muutoksen johtaminen tulee olla vastuutettuna yhden johtajan kokonaisvastuulle.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkitasoisten uudistusten yhteydessä muutosjohtamiseen panostaminen koko organisaatiossa on välttämätöntä. Palkanlaskennan vakauttamishankkeen väliarviossa on suositeltu, että muutosta johdetaan ja tehdään todeksi ymmärtämällä kaupungin työntekijöiden ja esihenkilöiden toimintaympäristöä ja arjen tekemistä, sekä tukemalla heidän osaamistaan ja antamalla heille mahdollisuudet onnistua. Vakauttamishankkeen suosituksiin on kirjattu, että kaikessa prosessi- ja kehittämistyössä tavoitteena on esihenkilötyön kuorman vähentäminen ja prosessien sujuvoittaminen manuaalisia ja henkilöriippuvaisia työvaiheita keventäen, ja että muutos mahdollistetaan eri osapuolten välisellä osallistavalla yhteistyöllä ja hyvällä muutosjohtamisella.

Kaupunginhallitus toteaa, että myös kaupungin kaikki henkilöstöryhmät tavoittavaan sisäiseen viestintään panostaminen on huomioitu Palkanlaskennan vakauttamishankkeessa ja sisäisen viestinnän ja työnjakojen kehittämistä jatketaan. Väliarvion suosituksen mukaan tehostettua viestintävalmiutta jatketaan palkanlaskentatilanteessa niin pitkään, kunnes normaalitilanne palkanmaksussa on saavutettu. Talpan asiakasviestinnän monikanavaisuutta, kohdentumista ja oikea-aikaisuutta vahvistetaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että ulkoiseen viestintään panostaminen tilanteissa, joissa mahdollinen mainehaitta tunnistetaan, on myös huomioitu palkanlaskennan vakauttamishankkeessa. Hankkeen väliarvion suositukseen on kirjattu, että aktiivista ulkoista viestintää ja median palvelua palkanlaskentatilanteesta on jatkettava.

Kaupunginhallitus toteaa edelleen, että henkilöstö- ja taloushallinnon prosessien kehittämistä palkkavirheiden määrän pienentämiseksi edistetään palkanlaskennan vakauttamishankkeessa. Hankkeen väliarvion suositukseen on kirjattu, että toimialojen, kaupunginkanslian ja Talpan välinen työnjako suhteessa palkka- ja HR-järjestelmiin sekä palkkahallinnon kokonaisprosessiin kuvataan, ja että työsuhteen elinkaaren prosessit koko organisaatiossa on harmonisoitava siinä määrin, kuin on mahdollista ja määriteltävä yhdessä toimialojen kanssa mahdollisimman yhtenäiset toimintatavat kaikkien palkkaan vaikuttavien tietojen toimittamisessa/tallentamisessa.

Rakennusomaisuuden tehokas käyttö

Kaupungin sisäiset prosessit tukevat pääosin rakennusomaisuuden hallintaa ja omistamista, mutta tyhjiä tiloista luopumisessa on vielä kehitettävää.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee yhteistyössä muiden toimialojen kanssa

- tehostaa kaupunkistrategian linjauksen toteuttamista luopumalla kaupungin omistamista tarpeettomista tiloista ja kehittää omistamisen pitkän tähtäimen suunnitelmallisuutta.

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- varmistaa toimitilastrategian ja sitä tukevien ohjelmien toimenpiteiden toteuttaminen ennen seuraavia rakennusomaisuutta koskevia strategia- tai ohjelmauudistuksia.
- selvittää tarkoituksenmukaisin tapa järjestää Hekan liiketilojen vuokraus.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että toimialojen tulee tehostaa yhteistyössä kaupungin omistamista tarpeettomista tiloista luopumista ja kehittää omistamisen pitkän tähtäimen suunnitelmallisuutta.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialojen tulee noudattaa valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian linjauksia. Jo hyväksytyjen toimenpi-

teiden toteuttamista ja vaikutuksia tulee arvioida huolellisesti ennen uusien toimenpiteiden käynnistämistä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee huolehtia aktiivisesti siitä, että vuokrattavaksi tarkoitetut toimitilat ovat tehokkaassa käytössä ja sopia tarvittaessa Hekan kanssa tilojen muuntamisesta siten, tilojen tyhjäkäyttö vähenee.

Henkilöstön työhyvinvointi sekä pito- ja vetovoima seniorikeskuksissa

Seniorikeskuksissa on toteutettu erilaisia toimenpiteitä henkilöstön työhyvinvoinnin sekä pito- ja vetovoiman parantamiseksi, mutta työhyvinvointi on heikentynyt edelleen. Hoitajista on valtakunnallinen työvoimapula.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- varmistaa, että lakisääteinen henkilöstömitoitus toteutuu kaupungin kaikissa seniorikeskusten yksiköissä ja osastoissa.
- kehittää seniorikeskusten sijaisjärjestelyitä.
- jatkaa toimenpiteitä työhyvinvoinnin sekä pito- ja vetovoiman parantamiseksi seniorikeskuksissa.

kaupunginkanslian tulee

- selvittää, ovatko Helsingin kaupungin tarjoamat henkilöstöedut kilpailukykyisiä hyvinvointialueisiin ja muihin seniorikeskusten kanssa työvoimasta kilpaileviin työnantajiin verrattuna.

Kaupunginhallitus toteaa, että henkilöstön rekrytoinneissa on haasteita ja kaupungin seniorikeskusten työvoimavaje on kansallisen työvoimavajeen tavoin pahentunut viime vuosina. Henkilöstön pito- ja vetovoiman edistämiseksi sosiaali- ja terveystoimialalla toteutettiin palvelukonaisuuksittain vuonna 2022 sarja työpajoja, joissa syntyneistä 49 toimenpide-ehdotuksesta 29 kohdistui seniorikeskuksiin. Pito- ja vetovoimaa sekä työhyvinvointia kuvaavien mittareiden tarkastelussa on syytä huomioida, että vastikään käynnistettyjen toimenpiteiden todelliset vaikutukset selviävät vasta myöhemmin.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla jatketaan henkilöstön veto- ja pitovoiman kehittämistä lakisääteisen henkilöstömitoituksen toteutumisen varmistamiseksi edistämällä veto- ja pitovoimatyöpajoissa tunnistettuja toimenpiteitä, jotka huomioivat henkilöstön näkemyksiä mahdollisuudesta keskittyä työhön, työn ja muun elämän yhteensovittamiseen liittyvistä joustoista, työn arvostuksesta, henkilöstöeduista, hyvistä työsuorituksista palkitsemisesta,

työyhteisöjen yhteishengestä, työoloista, johtamisesta ja esihenkilötyöstä sekä palkkauksesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee kehittää myös seniorikeskusten sijaisjärjestelyitä lakisääteisen henkilöstömitoituksen toteutumisen varmistamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslia selvittää henkilöstöetujen kilpailukykyä muihin alan toimijoihin verraten. Valtion sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle osoittaman rahoituksen niukkuus asettaa haasteita henkilöstöetujen käytölle, ja tämä edellyttää kaupungilta aktiivista edunvalvontaa.

Henkilöstön työhyvinvointi sekä pito- ja vetovoima varhaiskasvatuksessa

Päiväkotien henkilöstön saatavuus on vaikeutunut ja työhyvinvointi heikentynyt, vaikka kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on toteutettu paljon toimenpiteitä työhyvinvoinnin sekä pito- ja vetovoiman parantamiseksi. Pätevistä työntekijöistä on vakava pulaa valtakunnallisesti ja tämä edellyttää tehostettuja toimenpiteitä myös jatkossa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- jatkaa palkkakehitysohjelman toteuttamista työvoimapulasta kärsivissä ammattiryhmissä.
- tehostaa edunvalvontaa valtion suuntaan varhaiskasvatusalan riittävien opiskelupaikkojen turvaamiseksi.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee

- ottaa varhaiskasvatuksessa entistä paremmin huomioon henkilöstön näkemykset päätettäessä siitä, mitä työoloja parantavia toimenpiteitä työyhteisötasolla tehdään.
- jatkaa johtamisen kehittämistä varhaiskasvatuksessa.
- varmistaa, että varhaiskasvatuksessa voidaan keskittyä perustyöhön.
- varmistaa henkilöstöraportoinnin riittävyys ja oikeellisuus.
- selvittää, voisiko Helsinki-lisän palauttaminen joiltakin osin helpottaa vaikeaa henkilöstötilannetta.

kaupunginkanslian tulee

- selvittää, ovatko Helsingin kaupungin tarjoamat henkilöstöedut kilpailukykyisiä naapurikaupunkeihin verrattuna.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslia ja kasvatuksen ja koulutuksen toimiala jatkavat yhdessä palkkakehitysohjelman toteuttamista kaupunkistrategiassa linjatusti kaupunginvaltuuston tähän osoittaman määrärahan puitteissa sekä tehostavat edelleen edunvalvontaa riittävien opiskelupaikkojen turvaamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jatketaan tehostetusti henkilöstön veto- ja pitovoiman kehittämistä kullemmalla henkilöstöllä, kehittämällä johtamista ja varmistamalla henkilöstölle mahdollisuus keskittyä perustyöhön.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on panostettu toimiviin yhteistoimintarakenteisiin, kuten päiväkotikohtaiseen yhteistoimintaparitoimintaan sekä varhaiskasvatusalueiden yhteistoimintafoorumeihin, joita hyödynnetään myös henkilöstön työoloja parantavia toimenpiteitä koskevien näkemysten kanavointiin. Lisäksi työntekijöiden näkemykset työolojen parantamiseksi otetaan säännöllisesti esille varhaiskasvatuksen työpaikkakokouksissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan johtamisen kehittämistä tulee edistää osana toimialan johtaminen 2030 työtä. Lisäksi varhaiskasvatuksen johtamisen rakenteita tulee arvioida mm. varajohtajamallin ja hallinnollisen työn vahvistamisen osalta.

Kaupunginhallitus toteaa, että päiväkotien henkilöstön keskittymistä paremmin omaan perustyöhön mahdollistetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla jatkamalla sijaismallien, nopean avun lastenhoitajatoiminnan ja varahenkilöjärjestelmän kehittämistä. Tämän lisäksi tulee huolehtia Seuren sijaistyövoiman saatavuudesta sekä hankerahoituksen harkitusta käytöstä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tulee yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa jatkaa henkilöstöraportoinnin riittävyden ja oikeellisuuden varmistamista osana kaupunkiyhteistä henkilöstöjärjestelmän kehitystyötä.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsinki-lisän palauttaminen ei ole tarkoituksenmukaista, koska varhaiskasvatukseen osallistumisastetta pyritään kaupunkistrategiassa linjatusti edelleen nostamaan. Varhaiskasvatuksen ulkopuolelle jääminen lisää lasten taustaan kytkeytyvää eriarvoisuutta ja heikentää kouluvalmiuksien kehitystä.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslia selvittää henkilöstöetujen kilpailukykyä muihin alan toimijoihin verraten.

Toisen asteen opiskelijoiden hyvinvoinnin edistäminen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Toisen asteen opiskelijoiden hyvinvoinnin edistämiseksi on toteutettu paljon toimenpiteitä, mutta mielenterveyspalvelujen saatavuudessa on puutteita.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan opiskeluhuollon kanssa

- laatia mahdollisimman pian valmiiksi nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketju ja hoidon porrastus yhteistyössä kaikkien nuorten mielen hyvinvoinnista vastaavien tahojen kanssa. Porrastuksen yhteydessä tulee määritellä selkeästi, miten mielenterveysasiakkaat etenevät hoitoketjussa, sekä palvelujen vastuutahot.
- varmistaa, että nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketju, hoidon porrastus ja ohjeistus tehdään tutuiksi sekä henkilöstölle että asiakkaille.
- varmistaa, että keskivaikeasta mielenterveysongelmasta kärsivät nuoret pääsevät Nuorisoaseman palveluihin ennen kuin nuoren ongelmat pahenevat.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee yhteistyössä

- parantaa opiskeluhuollon psykologipalvelujen saatavuutta ja psykologien pysyvyyttä.

kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa tulee

- tukea hyvinvointikahviloiden järjestämistä siten, että niiden toiminta vakiintuu kaikissa lukioissa ja Stadin AO:n toimipisteissä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala toimii palvelun tuottajana opiskelijahuollossa, jonka järjestämisvastuu on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla. Toimialat ovat työskennelleet ja työskentelevät aktiivisesti nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjun valmiiksi saattamiseksi. Mukana yhteistyössä on myös HUS.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemyksiin nuorten mielenterveyspalvelujen palveluketjun ja hoidon porrastuksen pikaisen laatimisen, sekä asiakkaiden hoitoketjussa etenemisen ja palvelujen vastuutahojen määrittelyn tarpeellisuudesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että toimialojen tulee panostaa palveluketjun jalkauttamiseen käytännössä. Palveluketju, hoidon porrastus ja ohjeistus tulee tehdä tutuiksi sekä henkilöstölle että asiakkaille.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että asiakkaiden palvelutarpeet pyritään ratkaisemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja oikean tasoissa palveluissa ennen palvelutarpeen kasvua.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee pyrkiä yhteistyössä parantamaan opiskeluhuollon psykologipalvelujen saatavuutta. Henkilöstön pysyvyyden parantamiseksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla käynnistettyjä toimia tulee vahvistaa edelleen.

Kaupunginhallitus toteaa, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan luokioissa ja ammatillisessa koulutuksessa tulee tukea hyvinvointikahviloiden järjestämistä ja niiden toiminnan vakiinnuttamista toimialan käyttöön osoitetun määrärahan puitteissa.

Aikuisten pääsy varhaisen vaiheen mielenterveyspalveluihin

Kaupunki on tehnyt kehittämistoimenpiteitä helpottaakseen aikuisten pääsyä varhaisen vaiheen mielenterveyspalveluihin, mutta hoitoketju ei ole selkeä, eivätkä asiakkaat pääse hoitoon tavoitellussa ajassa.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- laatia mahdollisimman pian valmiiksi aikuisten mielenterveysasiakkaiden hoidon porrastus yhteistyössä kaikkien aikuisten mielenterveydestä vastaavien tahojen kanssa. Porrastuksen yhteydessä tulee määritellä selkeästi, miten mielenterveysasiakkaat etenevät hoitoketjussa, sekä palvelujen vastuutahot.
- ottaa hoidon porrastuksen kuvaus käyttöön sekä kaupungin sisäisessä asiakasohjauksessa että palveluista tiedottamisessa asiakkaille.
- antaa lyhytpsykoterapian palvelusetelihakemuksia laativille riittävä ohjeistus ja koulutus, jotta palvelusetelien käsittelyprosessi ei hidastuisi hakemuksissa olevien puutteiden vuoksi.
- varmistaa, että perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluissa saadaan riittävä konsultaatiotuki kaupungin psykiatrian konsultaatiotyöryhmiltä.
- varmistaa, että vakavasti oireilevat mielenterveyspotilaat saavat tarpeensa mukaisen hoidon joko lisäämällä perusterveydenhuoltoon asiantuntemusta ja resursseja hoitaa heitä tai löyhentämällä erikoissairaanhoidon lähetekriteereitä.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että aikuisten mielenterveyspalvelujen hoidon porrastus tulee laatia pikaisesta valmiiksi. Lisäksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

määritellä mielenterveysasiakkaiden eteneminen hoitoketjussa, sekä palvelujen vastuutahot.

Kaupunginhallitus toteaa, että laadittava hoidon porrastuksen kuvaus tulee ottaa käyttöön kaupungin sisäisessä asiakasohjauksessa ja palveluista tulee tiedottaa asiakkaille.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen lyhytpsykoterapian palvelusetelihakemuksia laativille annettavan riittävän ohjeistuksen ja koulutuksen tarpeellisuudesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee huolehtia siitä, kaupungin psykiatrian konsultaatiotyöryhmät tukevat riittävästi perusterveydenhuollon mielenterveyspalveluja.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että asiakkaiden palvelutarpeet pyritään ratkaisemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja asiakkaat saavat oikean tasoissa palveluissa tarpeensa mukaisen hoidon.

Neuvolapalvelut lapsiperheiden tukena

Neuvolapalvelut vastaavat pääsääntöisesti perheiden tarpeita. Perheet eivät kuitenkaan aina saa erityistä tukea riittävän nopeasti muista sosiaali- ja terveyspalveluista, ja hoidon jatkuvuudessa on parannettavaa, koska henkilöstön vaihtuvuus on suurta.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee

- vahvistaa hoidon jatkuvuutta tukevia käytäntöjä äitiys- ja lastenneuvoloissa.
- parantaa perheiden pääsyä muihin tarvitsemiinsa palveluihin, kuten päihde- ja mielenterveyspalveluihin, perheneuvolan palveluihin ja sosiaaliohjaukseen.
- vahvistaa perhekeskuksissa eri sosiaali- ja terveyspalveluiden välistä moniammatillista yhteistyötä ja tiedonkulkua perheiden tukemisessa.
- kehittää perhekeskusten toimitiloja palvelemaan paremmin neuvolatyön tekemistä.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen äitiys- ja lastenneuvoloiden hoidon jatkuvuutta tukevien käytäntöjen vahvistamisen tarpeellisuudesta.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee huolehtia siitä, että perheet pääsevät äitiys- ja lastenneuvoloista sujuvasti muihin tarvitsemiinsa palveluihin.

Kaupunginhallitus toteaa, että eri sosiaali- ja terveystalveluiden välinen moniammatillinen yhteistyö ja tiedonkulku perheiden tukemisessa tulee olla vahva.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali- ja terveystoimialan tulee huomioida tilasuunnittelussaan neuvolapalvelujen tarpeet.

Omaishoitajien jaksamista tukevat palvelut perhe- ja sosiaalipalveluissa

Omaishoitajien lakisääteisten vapaiden pitäminen ei aina onnistu, koska tarvetta vastaavista tilapäishoitopaikoista on pulaa. Jos vapaita jää käyttämättä, omaishoitaja voi kuormittua.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan perhe- ja sosiaalipalveluiden tulee

- lisätä omaishoidon tilapäishoitopaikkojen määrää ja parantaa tilapäishoidon laatua siten, että hoito vastaa asiakasryhmien tarpeita.
- tarkistaa omaishoitajien lakisääteiseen vapaaseen käytettävän palvelusetelin arvoa siten, että se riittää paremmin myös iltaisin ja viikonloppuisin annettavaan tilapäishoittoon.
- kehittää omaishoidon palveluseteliä siten, että sitä voidaan käyttää eri palveluihin nykyistä monipuolisemmin omaishoitajien tarpeen mukaisesti.
- hyödyntää kokemusasiantuntijoiden osaamista omaishoitajien palvelujen kehittämisessä.
- varmistaa, että omaishoidon tukea koskeva tieto on helposti löydettävissä perhe- ja sosiaalipalveluiden verkkosivuilta selkokielisenä.

Kaupunginhallitus toteaa, että omaishoidon kehittäminen sekä omaishoitajien jaksaminen ja tuki ovat kaupungille tärkeitä tavoitteita. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee omaishoidon tilapäishoitopaikkoja lisätessään pyrkiä huolehtimaan siitä, että eri asiakasryhmien hoidon tarpeen täyttäviä omaishoidon tilapäishoitopaikkoja on tarjolla riittävä määrä.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee omaishoitajien lakisääteiseen vapaaseen käytettävän palvelusetelin arvoa tarkistaessaan kiinnittää huomiota siten, että palvelusetelin arvo on sillä hankittavaksi tarkoitettun palvelun arvoon nähden riittävä.

Kaupunginhallitus toteaa, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee selvittää, missä määrin omaishoidon palvelusetelin käyttömahdollisuutta nykyistä monipuolisemmin eri palvelujen hankkimiseen on taroituksenmukaista laajentaa.

Kaupunginhallitus toteaa pitävänsä tärkeänä, että palvelujen kehittämisessä hyödynnetään myös kokemusasiantuntijoiden osaamista.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin internet-sivut on uudistettu ja uudistuksella on tavoiteltu mm. tiedon löydettävyyden parantamista. Mikäli uudistuksella ei ole saavutettu asetettua tavoitetta omaishoidon tukea koskevan tiedon osalta, sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tulee parantaa edelleen tiedon löydettävyyttä sekä selkokieliisyyttä.

Asuinalueiden kaavoituksen vaikutus viheralueisiin

Asuinalueiden kaavoituksessa on pääosin varmistettu viheralueiden ja arvokkaimpien luontokohteiden säilyminen, mutta joissakin tapauksissa asumista on osoitettu viheralueille ja paikallisesti arvokkaisiin luontokohteisiin.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- edelleen suosia yleis- ja asemakaavoituksessa sellaisia ratkaisuja, jotka säästävät tai lisäävät suunnittelualueella sijaitsevaa kaupunkiluontoa tai puistoja mahdollisimman paljon.
- jatkaa Helsingin arvokkaimpien luontoalueiden määrittelytyötä ja saattaa työn tulokset mahdollisimman pian kaavoittajien hyödynnettäväksi.
- varmistaa, että kaavoituksessa on käytettävissä riittävästi ajantasaista luontotietoa.

Kaupunginhallitus toteaa, että pyrkimys suosia kaupunkiluontoa ja puistoja säästäviä ratkaisuita on tärkeä. Samalla on kuitenkin hyvä tunnustaa, että tällä on suora vaikutus asuntotuotannon määrällisiin ja laadullisiin tavoitteisiin.

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman tavoitteissa esitetään useita monipuolisen asuntorakentamisen tavoitteita. Laadulliset tavoitteet ovat erityisen tärkeitä kaupunkiuudistusalueilla, joille tavoitellaan muun muassa kaupunkimaisten pientalojen rakentamista ja vetovoimaista perheasumista. Mahdollisimman suuri kaupunkiluonnon säästäminen tulee tarkoittamaan yhä korkeampia ja tehokkaampia rakennuksia sekä tiiviimpää kaupunkirakennetta, jotta määrällisiin tavoitteisiin voidaan tulevaisuudessa päästä.

Laajojen kaupunkikehityshankkeiden (ml. pikaraitiotiehankkeet) toteuttaminen edellyttää kaupungilta merkittäviä investointeja ja suunnitteluressurssien allokointia esirakentamiseen sekä kunnallistekniikan, maankäytön ja kaupungin palveluverkon kehittämiseen. Jo päätettyjen ja tu-

22.05.2023

Asia/14

levien hankkeiden vaikuttavuuden, kannattavuuden ja joukkoliikennejärjestelmän tehokkaan toiminnan kannalta on huolehdittava, että hankkeissa pystytään osoittamaan ja toteuttamaan myös riittävä määrä uutta asuntorakentamista sekä tarvittavat aluevaraukset toimi- ja palvelutiloille.

Kaupunginhallitus toteaa, että arvokkaimpien luontoalueiden määrittelytyö on tärkeää ja kaavoituksessa tulee olla käytettävissä riittävästi ajantasaista luontotietoa. Uudisrakentamisen sijoittaminen luonnontilaisille alueille tulee tehdä aina harkiten, hankkeen seudulliset ja kaupunkitasoiset kokonaisvaikutukset ja mahdolliset kompensointimenetelmät huomioiden. Samalla on huomioitava, että laajojen kaupunkikehityshankkeiden toteuttaminen edellyttää kaupungilta merkittäviä investointeja muun muassa esirakentamiseen, infraan ja liikenneverkkoon. Kaupunkikehityshankkeissa on tärkeää luoda edellytykset sekä uuden maankäytön kaupunkitaloudelliselle, sosiaaliselle että ympäristölliselle kestäväydelle.

Kaupunkilaisten osallisuus asemakaavoituksessa

Kaupunkilaisten vuorovaikutus asemakaavoituksessa on laajempaa ja monipuolisempaa kuin lainsäädäntö edellyttäisi.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- varmistaa, että vähemmän aktiivisille asukkaille ja asukasryhmille sopivia osallistumismenetelmiä tarjotaan järjestelmällisesti aina silloin, kun valmisteltava kaava vaikuttaa merkittävästi heidän elinympäristöönsä.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että kaikille asukkaille tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa kaavoitukseen ja asukkaiden osallistaminen toteutetaan maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla ja lain edellyttämässä laajuudessa.

Turvallisuus kaupungin eri osissa

Toimenpiteitä turvallisuuden edistämiseksi paikallisen turvallisuussuunnittelun tavoitteiden mukaisesti on tehty pääosin riittävästi. Asukkaiden turvallisuuden tunne on kuitenkin hieman laskenut.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- tarkistaa koulujen ja päiväkotien saattoliikennejärjestelyjen suunnitteluperiaatteet asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

kaupunginkanslian tulee

- entisestään vahvistaa kaupungin palveluiden edustajien ja asukkaiden välistä vuoropuhelua sekä asukkaiden osallisuutta turvallisuuden parantamiseksi.
- vahvistaa toimialojen ymmärrystä palvelujen riittävästä resursoinnista turvallisuuden parantamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee huolehtia siitä, että suunnitteluperiaatteet noudattavat kaikilta osin asetettuja tavoitteita.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että asukkaiden osallisuutta ja vuorovaikutusta kaupungin palveluiden edustajien välillä vahvistetaan edelleen turvallisuuden edistämiseksi ja turvallisuuden tunteen vahvistamiseksi. Tämän toteutumiseksi kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiustiimi järjestää kaikilla kaupunkiuudistusalueilla alueen toimijat osallistavan turvallisuuskokouksen vähintään kerran vuodessa.

Kaupunginhallitus toteaa, että palveluja ja palveluketjuja tulee kehittää tilannekuvaperusteisesti ja asukkaiden tarpeista lähtien. Tilannekuvan keräämisen ja analysoinnin kyvykkyyttä tulee kaupunkiorganisaatiossa parantaa, ja toimialojen ymmärrystä palveluiden tarkoituksenmukaisen resursoinnin turvallisuusvaikutuksista tulee lisätä.

Kestävien liikennemuotojen edistäminen

Kestävien liikennemuotojen kulkumuoto-osuus ei noussut edellisellä strategiakaudella. Kehittämistoimenpiteitä on kuitenkin tehty ja käynnissä.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee

- huolehtia siitä, että yhteistyö kestävän liikenteen tavoitteiden edistämiseksi on toimivaa sekä kaupungin kestävän liikenteen tavoitteiden että henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta.

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- huolehtia siitä, että kestävän liikenteen edistämiseen on riittävät resurssit. Erityisesti kävelyn edistäminen liikennesuunnittelussa vaatii aiempaa suurempaa huomiota.

Kaupunginhallitus toteaa pitävänsä toimivaa yhteistyötä kaupungin eri tahojen kesken erityisen tärkeänä. Kokonaisvaltainen, eri näkökulmat huomioiva ja tasapainoinen valmistelu on kestävä liikenteen tavoitteiden edistämiseksi huomioitava entistä kattavammin mm. yritysvaikutusten arviointia hyödyntämällä. Samalla on varmistettava, että eri strategioiden ja ohjelmien paikoin ristiriitaisia tavoitteita tulee voida käsitellä avoimesti, rakentavasti ja hyvässä yhteistyössä sekä arvioida hankkeita objektiivisesti käyttäen yleisesti hyväksytyjä periaatteita. Strategian mukaisesti tiivistyvän kaupungin liikennejärjestelmän riittävä kapasiteetti ja toimivuus varmistetaan suunnittelemalla kaikki kulkumuodot ja huomioimalla niiden kytkeytyminen toisiinsa. Kaupunkistrategiassa ja elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle -linjauksissa korostetaan sitä, että keskustan tulee olla saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla ympäri vuoden.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee huolehtia riittävästä resursseista kaupungin tavoitteiden edistämiseen talousarvion puitteissa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että resurssit kohdistuvat ensisijaisesti ja oikea-aikaisesti kaupunkistrategiassa mainittujen tavoitteiden edistämiseen.

Kaupunginhallitus toteaa, että kestävä liikenteen ja kävelyn edistämisen toimenpiteiden vaikutukset tulee pystyä erittelemään ja vaikutuksia tulee seurata niin, että toimenpiteitä voidaan niiden perusteella kehittää ja resursseja kohdentaa vaikuttavimpiin toimiin. Huomioitavaa on, että tehtyjen matkojen pääasiallisista kulkutavoista pyöräliikenteen kulkupaosuus on pysynyt likimain samalla tasolla, 9 – 11 % vuodesta 2015 alkaen siihen tehdyistä merkittävistä panostuksesta huolimatta ollen viimeiset kaksi vuotta 9 %. Vuonna 2015 kestävien kulkumuotojen (kävely, polkupyörä ja joukkoliikenne) osuus oli 77 % ja vuonna 2022 vastaava osuus oli 80 %.

Kestävien liikennemuotojen edistämiseen käytettävissä oleva määräraha on viime vuosina jatkanut merkittävää kasvuaan. Käytettävissä oleva määräraha vuonna 2018 oli noin 193,0 miljoonaa euroa, kun vastaava summa vuonna 2022 oli jo noin 326 miljoonaa euroa (sis. joukkoliikenteen kehittämisen, jalankulun ja pyöräilyn väylät, HKL:n ja Kaupunkiliikenne Oy:n investoinnit).

Autoilun, kävelyn ja logistiikan sujuvoittaminen Helsingin keskustassa

Toimenpiteitä kävelyn, autoilun ja logistiikan sujuvuuden parantamiseksi kaupungin keskustassa on tehty, mutta toistaiseksi vaikutuksia sujuvuuteen on vähän. Keskustan kehittämisestä on näkemyseroja.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee

- osoittaa Citylogistiikkaohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittaviin kaupungin vastuulla oleviin toimenpiteisiin riittävät resurssit, asettaa mittarit ja seurata ohjelman tavoitteiden toteutumista.
- käynnistää huoltotunnelin käytön edistämiseen tähtäviä toimenpiteitä, joilla kannustetaan kiinteistönomistajia liittämään huoltotunneliin uusia kohteita.
- lisätä yhteistyötä yksityisten pysäköintioperaattorien kanssa sopimuspysäköinnin lisäämiseksi yksityisissä pysäköintilaitoksissa kadunvarsien sijaan.

kaupunkiympäristön toimialan tulee

- ratkaista jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen tietosuojaan liittyvä ongelma, jotta pysäköintitunnus saataisiin käyttöön.

Kaupunginhallitus toteaa, että Citylogistiikkaohjelmaan sisältyy sekä kaupungin että ulkoisten sidosryhmien vastuulla olevia toimenpiteitä. Kaupunginkanslian elinkeino-osaston kannalta keskeiset resurssit vaativat toimenpiteet liittyvät kokeiluihin. Esimerkiksi Mobility Lab Helsinki, jota rahoitetaan innovaatorahastosta vuoden 2024 loppuun asti, edistää erilaisia liikenteen ja logistiikan kokeiluja yhdessä Forum Viriumin kanssa. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että myös kaupunkiympäristön toimialalla varaa käyttösuunnitelmassaan riittävät resurssit logistiikka-asioihin.

Citylogistiikan toimenpideohjelma on vuodelta 2014, ja sitä on päivitetty vuonna 2020. Vaikka ohjelma on monessa suhteessa ajantasainen, logistiikassa on myös tapahtunut muutoksia, joita ohjelma ei välttämättä riittävästi huomioi. Ohjelmassa mainittu citylogistiikan yhteistyöryhmä on HSL:n vetovastuulla käynnistämässä vielä vuonna 2023 selvitystyötä citylogistiikasta. Selvityksen tavoitteena on tarkastella eri kaupunkien ja elinkeinoelämän yhteistyönä citylogistiikan muutostekijöitä yleensä ja Helsingin seudulla erityisesti, ja pohtia nykytilanteessa tarvittavia toimenpiteitä. Selvityshankkeen ohjausryhmässä on edustettuna Helsingistä sekä kaupunkiympäristön toimiala että elinkeino-osasto. Vasta selvitystyön valmistuttua on tarkoituksenmukaisempaa pohtia ohjelman mahdollisia päivitystarpeita tai mittarien asettamista.

Kaupunginhallitus toteaa, että huoltotunneliin liittymisestä kiinteistönomistajille aiheutuvat hyvin korkeat kustannukset ovat olleet merkittävä syy siihen, että vain harvat kiinteistöt ovat liittyneet huoltotunneliin. Maanalaisten tilojen ja -yhteyksien rakentamiskustannusten lisäksi kiinteistöille tulee maanpäälliseen kokonaiskerrosalaan perustuva liittymismaksu. Liiketila-toimistorakennusten, joita enemmistö ydinkeskus-

22.05.2023

Asia/14

tan kiinteistöistä on, tavarantoimitus ja huolto eivät toimi samalla logiikalla kuin tavaratalo- ja kauppakeskuskiinteistöjen, mikä vähentää entisestään monen kiinteistön osalta kiinnostusta liittyä huoltotunneliin. Liittymismaksun määräytymistä tulee miettiä uudelleen.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginhallituksen elinkeinojaosto hyväksyi kokouksessaan 14.3.2022 § 10 elinkeinopoliittiset tavoitteet maankäytölle (ELMA). Niissä esitettyjen linjausten mukaisesti kaupungin tulee tarjota keskustan huoltotunneliin liittymisen edistämiseksi alueen kiinteistönomistajille riittävät kannustimet liittymiselle.

Kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristötoimialan edustajat ovat vuoden 2022 aikana selvittäneet, millä kiinteistöllä olisi realistiset mahdollisuudet liittyä huoltotunneliin, mutta varsinaisia kannustimia ei vielä ole elinkeinojaoston päätöksen mukaisesti määritely. Valmistelutyötä tulee tältä osin jatkaa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslian ja kaupunkiympäristön toimialan tulee selvittää yhteistyössä yksityisten pysäköintioperaattorien kanssa keinoja sopimuspysäköinnin lisäämiseksi yksityisissä pysäköintilaitoksissa kadunvarsien sijaan.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunkiympäristön toimialan tulee ratkaista jakeluliikenteen pysäköintitunnuksen tietosuojaan liittyvä ongelma, tai etsiä vaihtoehtoinen toteutustapa, jotta jakeluliikenteen pysäköintitunnus saadaan käyttöön.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksen suositusten vaikuttavuus

Vuoden 2020 arviointikertomuksen suosituksista 90 prosentin kohdalla on ryhdytty toimenpiteisiin ja 43 prosenttia suosituksista on jo johtanut myönteisiin vaikutuksiin.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan terveys- ja päihdepalveluissa tulee

- edelleen jatkaa terveysasemille hoitoon pääsyn parantamista.

Kaupunginhallitus yhtyy tarkastuslautakunnan näkemykseen terveysasemille hoitoon pääsyn parantamisesta.

Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten seuranta

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle vuosien 2020–2021 tarkastuksissa toistuvasti esille nousseita talouden ja hallinnon hoidossa havaittuja puutteita. Toistuvia havaintoja on tehty useista ai-

healueista, mutta joidenkin alueiden osalta tilanne on parantunut aiemmasta.

Arviointikertomuksessa todetaan, että

- kaupunginhallituksen tulee varmistaa, että tilivelvolliset ryhtyvät tilintarkastajan antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin viivyttämättä havaittujen epäkohtien poistamiseksi.

Kaupunginhallitus toteaa, että tilintarkastajan antamien suositusten mukaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä on alettu seurata toimialojen, virastojen ja liikelaitosten talousjohtojen yhteisessä Talouden ohjaus -ryhmässä. Tilintarkastajien väliraportin valmistuttua siinä annettujen suositusten johdosta sovittavat toimenpiteet aikataulutetaan ja niille nimetään vastuuhenkilöt, jotka raportoivat toimenpiteiden etenemisestä ryhmän kokouksissa kaksi kertaa vuodessa. Talous- ja suunnitteluosasto koostaa toimenpiteiden etenemisraportit kesäkuussa ja joulukuussa kansliapäällikölle ja sisäisen tarkastuksen päällikölle.

Vuonna 2021 annettujen suositusten johdosta sovitut toimenpiteet ovat joko valmistuneet tai aikataulutettu valmistuviksi vuoden 2022 aikana muutamia yksittäisiä, lähinnä ulkoisten järjestelmätoimittajien panostusta edellyttäviä toimenpiteitä lukuun ottamatta. Mikäli sovitut toimenpiteet eivät johda suositusten mukaiseen haluttuun lopputulokseen, toimenpiteitä tarkennetaan ja terävöitetään. Seuranta jatketaan, kunnes suositusten mukainen tavoitetila on saavutettu.

Tilintarkastajien toistuvasti havaitsemat puutteet talouden ja hallinnon hoidossa kohdentuvat pääsääntöisesti sellaisiin aihealueisiin, joissa tapahtumamäärät ovat suuria ja niitä hoitaa suuri joukko työntekijöitä. Tällöin työntekijöiden vaihtuvuus asettaa omat haasteensa kirjausten yhdenmukaisuudelle ja täydellisyydelle.

Tilintarkastajien havaitsemien puutteiden johdosta käynnistettävien korjaavien toimenpiteiden kohdistamista helpottaa ja nopeuttaa suuresti se, että havaittu puute kyetään yksilöimään ja paikantamaan mahdollisimman tarkkaan. Tällöin myös korjaavien toimenpiteiden vaikutukset ovat havaittavissa ja todennettavissa välittömästi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

22.05.2023

Asia/14

- 1 [Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kaupunginhallitus](#)
- 2 [Arviointikertomus 2022](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tarkastuslautakunta pyytää 19.5.2022 mennessä kaupunginhallituksen lausuntoa arviointikertomuksen 2022 suosituksista.

Tarkastuslautakunta hyväksyi 18.4.2023 vuoden 2022 arviointikertomuksen.

Kuntalain (410/2015) 121 § mukaan tarkastuslautakunnan tulee laatia kaupunginvaltuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta arviointikertomus valtuustolle. Helsingin kaupungin hallintosäännön 21 luvun 2 §:n mukaan tarkastuslautakunta hankkii arviointikertomuksesta kaupunginhallitukselta ja tarvittaessa muilta kaupungin toimielimiltä lausunnot, jotka toimitetaan valtuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

Arviointikertomus 2022 on esityslistan liitteenä.

Esittelijä toteaa, että tarkastuslautakunnan antamassa arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista olisi annettava päätösehdotuksen mukainen lausunto.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Liitteet

- 1 [Tarkastuslautakunnan lausuntopyyntö, kaupunginhallitus](#)
- 2 [Arviointikertomus 2022](#)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

22.05.2023

Asia/14

Tarkastuslautakunta

Päätöshistoria

[Kaupunginhallitus 15.05.2023 § 309](#)

HEL 2022-006175 T 00 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

[15.05.2023 Pöydälle](#)

Asian aikana kuultavana olivat tarkastusjohtaja Timo Terävä ja arviointipäällikkö Minna Tiili. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Reetta Vanhasen ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

[Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta 11.05.2023 § 63](#)

HEL 2022-006175 T 00 03 00

Lausunto

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta antoi tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Sitovien toiminnan tavoitteiden arviointi (arviointikertomus s. 11–13)

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen sivuilla 11–13 seuraavaa:

Rakentamispalvelu Staralla oli kolme (sitovaa) tavoitetta, joista yksi toteutui. Toteutumatta jäivät tapaturmataajuuden ja uusiutuvan dieselin osuuden tavoitteet. Uusiutuvan dieselin tavoite ei Staran mukaan toteutunut, koska henkilöstöllä on epäluuloja uusiutuvan dieselin sopivuus-

22.05.2023

desta työkoneisiin, ja koska työntekijät uskovat säästävänsä tankkaamalla fossiilista polttoainetta. Staran sopimushinnalla uusiutuva diesel on kuitenkin lähes saman hintaista kuin fossiilinen diesel. Staran sitova toiminnan tavoite uusiutuvan dieselin osuuden nostamisesta ei toteutunut, koska henkilöstö ei ollut sitoutunut tavoitteeseen. Johtopäätöksenä tarkastuslautakunta toteaa, että rakentamispalveluliikelaitoksen (Stara) tulee jatkossa varmistaa henkilöstön sitoutuminen sitovien toiminnan tavoitteiden toteuttamiseen.

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta toteaa, että sitova tavoite uusiutuvan dieselin osuudeksi kokonaisdieselin käytöstä vuonna 2022 oli vähintään 43 %. Tavoite ei toteutunut, kun uusiutuvan dieselin käytön osuus oli 26,8 %. Vuonna 2023 tavoite on 51 % talousarvion kohdassa muut toiminnan tavoitteet. Toteuma tällä hetkellä on parempi kuin viime vuonna, mutta ei kuitenkaan vielä tavoitteen mukainen.

Tavoitteen saavuttamiseksi ja henkilöstön sitouttamiseksi nähdään olevan seuraavia keinoja. Uusiutuvaa dieseliä jakelevien jakeluasemien määrä on kasvanut ja mm. kokonaan fossiilisia polttoaineita ollut Venäjän tuonti on Ukrainan sodan vuoksi jäänyt pois, mikä on lisännyt kotimaisten uusiutuvien polttoaineiden jakelua ja tuotantoa ja näin saataavuus on parantunut. Henkilöstön epäluuloa uusiutuvan dieselin käyttöä kohtaan vähennetään lisääntyvällä tiedottamisella muun muassa viestimällä uusituvan soveltuvuudesta ajoneuvoihin ja sen hinnasta Staralle. Tiedottamista lisätään Staran kokousrakenteissa ja intrassa. Staralla on olemassa ajoneuvokohtaiset raportit tankkauksista ja raportteja voidaan ottaa osastoittain/työyksiköittäin, jolloin valvonta on mahdollista ja sitä aletaan toteuttaa johdon kokouksissa. Lisäksi harkitaan tarrojen kiinnittämistä ajoneuvoihin muistuttamaan tankattavasta polttoainelaadusta.

Johtokunta pitää epätyytyttävänä tilannetta, että kestävä kehityksen edistämiseksi asetettu tavoite uusiutuvan dieselin käytöstä ei ole toteutunut. Johtokunta pitää tärkeänä, että osana operatiivista johtamista eri tasojen esihenkilöiden on huolehdittava Staralle asetettujen sitovien tavoitteiden toteutumisesta, niiden toteutuminen ei voi olla henkilöstön epäluuloista kiinni.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 76524
simo.aapro(a)hel.fi

Paavo Lehmonen, kehityspäällikkö, puhelin: 310 39738
paavo.lehmonen(a)hel.fi

22.05.2023

Asia/14

[Kasvatus- ja koulutuslautakunta 02.05.2023 § 84](#)

HEL 2022-006175 T 00 03 00

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

[02.05.2023 Pöydälle](#)

Asian aikana kuultavana oli talous- ja suunnittelupäällikkö Tero Vuontisjärvi.

Esittelijä

vs. kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Outi Salo

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Otso Kotilainen, riskienhallinnan asiantuntija, puhelin: 310 25566
otso.kotilainen(a)hel.fi

[Tarkastuslautakunta 18.04.2023 § 40](#)

HEL 2022-006175 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2022 sekä hankkia siitä kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot 19.5.2023 mennessä toimitettaviksi kaupunginvaltuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

[11.04.2023 Ehdotuksen mukaan](#)

[13.09.2022 Ehdotuksen mukaan](#)

[10.05.2022 Ehdotuksen mukaan](#)

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Timo Terävä

Lisätiedot

Minna Tiili, arviointipäällikkö, puhelin: +358931036545
minna.tiili(a)hel.fi